

Statens fagskole for gartnere
og blomsterdekoratører

Vea – Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører
Turistveien 92
2390 Moelv

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

23.Mars 2015

Høring NOU 2014: 14 Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg

Vea – Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører (heretter kalt Vea) mener at fagskolenivået må styrkes i den nasjonale utdanningspolitikken. NOU-en peker på mange viktige virkemidler og vi har valgt å konsentrere høringssvaret rundt det vi mener er mest sentralt:

- Kapittel 9: Kvalitet og relevans
- Kapittel 10: Finansiering og eierskap
- Nasjonalt fagskoleråd

Vea er allerede under statlig eierskap og har vært det i 90 år. Vea har vist seg i stand til å utføre de oppgaver vi er blitt pålagt gjennom statlig styring, også etter at Vea ble fagskole i 2006. Vea er pr. i dag den eneste fagskolen i Norge som har klart å bli fagområdegodkjent av NOKUT(2012). Vea er i dag godkjent tilbyder av fagskoleutdanninger innenfor fagområdet grønne design- og miljøfag. En viktig forutsetning for at vi har kommet dit vi er i dag, er rammebetingelsene vi har hatt gjennom vårt statlige eierskap. Finansiering har vært en av de avgjørende faktorene for å kunne gi nødvendig kvalitet i alle ledd.

Kapittel 9: Kvalitet og relevans

NOU `en sier at kvalitet skal ligge til grunn for strukturprosessen. Vi vil understreke at tilstrekkelig antall ansatte med den riktige kompetansen, er en grunnleggende forutsetning for god utdanningskvalitet. Det samme gjelder nødvendig infrastruktur, herunder bygg, praksisarenaer og oppdatert utstyr og verktøy jf. krav og forventninger fra bransjene våre. Strukturen i fagskole-sektoren må sikre faglig kvalitet i de studietilbudene som gis. Dette bør være det førende prinsippet og må vektlegges som viktigere enn geografi og lokalisering av institusjoner, størrelse på institusjonene og antall tilbud. Alle disse elementene har betydning for kvalitet, men de må ses på i sammenheng og ikke som selvstendige parametere.

Der en sammenslåing av institusjoner forekommer, bør det ikke være på bekostning av studietilbudet, men med hensikt å styrke studietilbudet. Det vil ikke automatisk gi robuste fagmiljøer og bedre kvalitet at små fagskoler slås sammen med større. Man vil kunne etablere robuste administrasjoner, men en liten fagskole som slås sammen med en større som ikke har beslektede fagområder, får ikke automatisk et mer robust fagmiljø rundt studiene.

Vea som internasjonal aktør

Som statlig eid fagskole, har Vea som et av 5 mål gitt av KD «Å ha faglig utviklende samarbeid med nasjonale og internasjonale aktører».

Statens fagskole for gartnere
og blomsterdekoratører

Selv om fagskoleutdanning er en norsk utdanning og ikke uten videre kan sammenlignes med utdanninger i andre land, er økt internasjonalisering av utdanning en generell og global trend og også et uttalt mål for Norge. Flere og flere utdanningsinstitusjoner utdanner yrkesutøvere med tanke på et internasjonalt arbeidsmarked og fagskolen bør ikke være noe unntak.

Vea er partner i et stort Europeisk nettverk, FLORNET, som nå består av 27 partnere fra 17 ulike land. Vea var en av tre grunnleggere av nettverket og hovedsete for administrasjonen de første årene. Nettverket er ikke bare nyttig for Veas studenter og ansatte, det er også nyttig for våre bransjer.

Gjennom dette samarbeidet møter ansatte i fagskolen representanter fra tilsvarende utdanningsinstitusjoner og næringer/bransjer i Europa. Det viser seg at det ofte er de samme fokusområder og utfordringer vi står ovenfor både i skole, arbeidsliv og på tvers av landegrensene. Dette er derfor en viktig arena for å finne løsninger sammen og lære av hverandres utdanningssystemer, strukturer og faglige problemstillinger. Innenfor flere av Vea sine fagområder finnes utdanninger i Europa på samme nivå.

Nasjonalt har arbeidsmarkedet de siste årene blitt mindre for en del av de «små» fagene som blant annet Veas fag representerer. Det er derfor viktig for våre studenter å tenke europeisk når de skal ut og bruke kompetansen sin enten de skal søke jobber eller de skal etablere egen virksomhet.

Vea mener derfor at internasjonalisering er en viktig kvalitetsindikator sett i lys av et stadig mer internasjonalt arbeidsmarked.

Samarbeid med UH-sektoren

Utvalget mener det er viktig å bygge et utdanningssystem med hensiktsmessige overgangsmuligheter basert på kvalitet og arbeidslivets kompetansebehov. Utvalget mener også at det er den enkelte UH-institusjon som har de beste forutsetningene for å vurdere innpass og avkortning og at de fortsatt bør ha en skjønnsmessig mulighet til å vurdere innpass på bakgrunn av fagskoleutdanning. Vea støtter dette med følgende synspunkter:

Vea har sammen med Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) utarbeidet en avtale der studenter på fagskoleutdanningen Anleggsgartner teknikker (AGT) kan gis innpass og fritak dersom de ønsker å søke seg over på landskapsingeniørstudiet ved NMBU.

En slik tilrettelegging for å utvikle hensiktsmessige overgangsordninger er krevende og det må avsettes tilstrekkelig ressurser til dette.

Det er viktig at finansieringsordningen som velges gir muligheter for fagskolen til å gjennomføre denne type prosjekter.

Kompetansekrav til ansatte i fagskolen

Vea mener at fagskolens egenart må ivaretas også når det stilles krav til pedagogisk kompetanse hos de ansatte i fagskolen. Den yrkesrettede tilnærmingen skiller seg fra det man finner både i videregående skole og i UH-sektoren.

I fagskolen heter det at undervisningen skal være yrkesrettet og forankret i en yrkesutøvelse. Dette gjør at det arbeides praktisk og studentene trenger mer plass og veiledning enn om det gjennomføres mer tradisjonell teoriforelesning.

Statens fagskole for gartnere
og blomsterdekoratører

På Vea er alle fagskolestudiene NOKUT-godkjent for mellom 12 og 15 studenter. Dette for å sikre yrkesrelevansen, gode forutsetninger for veiledning og at studentene får nok plass til å utøve yrkesfunksjonen.

Flere av de som underviser i fagskolene har deltidsstillinger og annet arbeid i tillegg. For disse er det lite aktuelt å sette seg på skolebenken for lang pedagogisk utdanning. Vi foreslår derfor at det utarbeides et krav om pedagogisk kompetanse med varighet på 15 - 30 fagskolepoeng/studiepoeng for disse. Den pedagogiske utdanningen for disse må være praktisk og rettet mot undervisning i fagskolen.

Institusjonsakkreditering

Vea støtter forslaget om institusjonsakkreditering. Fordelene ved å innføre institusjonsakkrediteringer er flere. Veas erfaring som godkjent tilbyder av fagskoleutdanning (fagområdegodkjenning) tilsier at en akkreditering gir større frihet og mulighet for å utvikle nye studier sammen med bransjen noe raskere enn ved å måtte søke NOKUT om godkjenning av hvert enkelt studietilbud.

En institusjonsakkreditering vil fungere som en utvidelse av en fagområdegodkjenning.

En innføring av institusjonsakkreditering som stiller tydelige og nødvendige krav til institusjonen, vil kunne medføre en kvalitetssikring av hele fagskolesektoren. Det vil også bidra til høynet kvalitet, høyere status og sikring av studentenes rettigheter.

Felles opptaksadministrasjon

Det er helt avgjørende å få direkte kontakt med søkerne, særlig for fagskoleutdanninger med små målgrupper. Dette er noe vi gjør som en del av innsøkningsprosessen vår. Det vil være uheldig dersom den enkelte fagskole får mindre direkte kontakt med søkerne, da dette er viktig for veiledning og god informasjon om studietilbudene.

Felles studieadministrativt tjenestesenter kan medføre lengre behandlingstid av søknader for studentenes del. Det er også viktig for den enkelte fagskole tidlig få oversikt over søkermassen for å kunne gjøre nødvendig planlegging av studieåret.

Hver fagskole vil trolig uansett få noe med opptaket å gjøre, da et sentralt opptakskontor ikke vil ha tilstrekkelig kompetanse ved behov for realkompetansevurdering. Opptak på bakgrunn av realkompetanse er et viktig opptakskriterium til fagskoleutdanning da det finnes mange ufaglærte arbeidstakere i mange av yrkesfagene.

Vi kan likevel se at opptakskriteriene og bakgrunnen til søkerne er viktig for god studiekvalitet og at myndigheten kan ha behov for å hente ut informasjon om søkere til fagskoleutdanning. I stedet for at hele opptaket legges til et sentralt studieadministrativt tjenestesenter foreslår vi at hver fagskole selv rapporterer studentenes bakgrunn til skoleeier via et registreringssystem.

Kapittel 10: Finansiering og statlig eierskap

Utvalget presenterer tre alternative finansieringsmodeller for fagskolene.

Økonomisk forutsigbarhet har vært nøkkelen til at Vea leverer høy kvalitet i utdanningen. En langsiktig, stabil finansiering er viktig for å kunne gi, og utvikle, et godt faglig tilbud. Kvalitet koster penger.

Statens fagskole for gartnere
og blomsterdekoratører

I den foreslåtte modell 3 «Kandidat-studentmodell med utviklingsmidler» fremstår det som noe uklart hva som skal være kriteriene for å få utviklingsmidlene, og hvem som skal avgjøre hvem som får tildelt midlene. Å måtte søke på utviklingsmidler er både tidkrevende og uforutsigbart. Hvordan en slik modell vil fungere for de små fagområdene (evt. små fagskolene) der antall studenter og kandidater kan variere fra år til år? Vea støtter hovedprinsippet om en grunnbevilgning som sikrer langsiktighet og stabilitet, men mener konsekvensene ved innføring av utviklingsmidler bør utredes nærmere før det bestemmes hvilken modell som skal ligge til grunn for en fremtidig tildeling.

Det er viktig at modellen som velges har en solid grunnbevilgning slik at den gir forutsigbarhet, stabilitet og handlingsrom. Tilskuddet må også holde tritt med vekst i studenttallet og ikke basere seg på tall to år tilbake i tid slik som dagens fylkeskommunale finansieringssystem. Finansieringssystemet må også ta hensyn til at fagskoleutdanning er svært ulike og at noen studier er mer kostbare å gjennomføre med kvalitet enn andre studier.

En solid grunnbevilgning basert på antall studenter legger i størst grad til rette for stabilitet og forutsigbarhet, slik at fagskolene kan drive langsiktig planlegging. Grunnbevilgningen bør derfor være relativt stor, dersom det også skal legges inn mer resultatbaserte komponenter

Vea har de siste årene hatt fokus på utvikling og opprettet flere nye studietilbud på etterspørsel fra bransjene. Grunnbevilgningen til Vea har derfor vært svært viktig, siden den gir nødvendig fleksibilitet til å prioritere satsingsområder. Det er derfor viktig at det i grunnbevilgningen også finnes midler som sørger for at driften av bygningsmasse og øvingsarenaer er sikret.

Eierskap

Vea har gode erfaringer med staten som eier. Vi mener det gjennom styringsdialogen har vært gode muligheter for staten til å påvirke skolen i riktig retning, noe den også har gjort.

Det pågår nå også en regionreform og det vil derfor være vanskelig for fylkene i en slik situasjon å si fra seg ansvarsområder selv om NIFU rapporten peker på noe annet. I NIFU rapporten, «Fylkeskommunen og fagskolen», stilles spørsmålstegn ved om det fylkeskommunale forvaltningsnivået har vist seg egnet til å innfri intensjonen med fagskoleutdanning slik det er definert i § 1a i fagskoleloven. Rapporten peker også på at fylkeskommunen i liten grad har lagt til rette for å tilby godkjent fagskoleutdanning som tar hensyn til lokalt, regionalt og nasjonalt kompetansebehov innenfor prioriterte samfunnsområder.

Utvalget foreslår at eierskapet av de offentlige fagskolene overføres fra fylkeskommunene til staten og at de organiseres som statlige forvaltningsorganer med særskilte fullmakter under Kunnskapsdepartementet. Vea støtter dette og siden de statlige universitetene og høyskolene er organisert på denne måten, vil dette bidra til en mer helhetlig og ensartet styring av tertiærnivået i utdanningssystemet.

At fagskolene organiseres som statlige forvaltningsorganer, innebærer at de omfattes av reglement for økonomistyring i staten og bestemmelser om økonomistyring i staten. Det grunnleggende prinsippet her, er at departementet skal planlegge sin styring av virksomheten med både ettårig og flerårig perspektiv. Styring og oppfølging skal tilpasses virksomhetens egenart samt risiko og vesentlighet. Vea har gode erfaringer med dette.

Vea mener på bakgrunn av dette at statlig eierskap er en forutsetning for å kunne løse de fleste av tiltakene i NOU-en. Det er også større mulighet for at statlig eierskap tar vare på småfagene på grunn av det statlige «ansvaret» for kulturarv o.l. At grunnbevilgningen er så stor at den gir fagskolen forutsigbarhet og rom for å

Statens fagskole for gartnere
og blomsterdekoratører

gi utdanning med god kvalitet, er spesielt viktig for fagskoler som har små utdanninger, men likevel fyller viktige samfunnsroller (jf. s.25 i NOU-en).

Det er viktig å ta hensyn til at fagskoleutdanning er en praktisk utdanning og at det ved enkelte studier er en begrensning i godkjenningen fra NOKUT på hvor mange studenter som kan gå i en klasse. Årsaken til denne begrensningen er å sikre kvalitet.

Nasjonalt fagskoleråd

Det er viktig at nasjonalt fagskoleråd speiler hele arbeidsmarkedet. Alle partene i arbeidslivet bør være representert i rådet. Det bør også være en uholdt leder av rådet for å sikre at alle fagområder sine interesser ivaretas.

Det bør videre stilles som et krav til partene at de bidrar til å løfte fagskolen ved å tilby attraktive jobber og at de ansetter arbeidstakere med fagkompetanse. Attraktiviteten i kompetansen bør også synliggjøres gjennom bedre lønnsbetingelser dersom du tar en fagskoleutdanning.

Arbeidslivet bør også bidra med spesialkompetanse inn i fagskolen for å sikre tidsriktig og relevant kompetanse. Det er viktig at bransjene ikke ser slike oppdrag som et forretningsmessig oppdrag, da dette vil bli for kostbart for fagskolen å benytte seg av.

De faglige interessene må også sikres gjennom fagrådene som skal opprettes under nasjonalt fagskoleråd. For rekruttering til de små og verneverdige fagene er det særlig viktig at de har en stemme i et nasjonalt råd. Vea er enige med utvalget som foreslår at det er disse fagrådene som gir råd i forbindelse med dimensjonering av studietilbudene innenfor eget fagfelt, samt en koordinerende rolle for kvalitetsutvikling.

Som fagområdegodkjent fagskole innenfor grønne design- og miljøfag, har Vea fagkompetanse innenfor disse fagområdene og bidrar gjerne med ressurspersoner i et fagråd for f.eks. grønne- design- og miljøfag. Det er viktig å få frem hele bredden av fag innenfor design- og håndverk og naturbruk.

